

### 3.2. Hướng dẫn và gợi ý phương pháp hình thức tổ chức hoạt động dạy học âm nhạc

Ví dụ về phương pháp tổ chức hoạt động dạy học âm nhạc theo mạch nội dung:

#### 3.2.1. Mạch nội dung Hát

- Hát kết hợp vận động cơ thể theo nhịp điệu: Căn cứ vào giai điệu tiết tấu của bài hát *Con đường học trò, Đời sống không già vì có chúng em* để vận dụng tổ chức các hoạt động vận động cơ thể bằng các động tác: Vỗ tay, vai, đuôi, búng tay, giậm chân được trình bày trong SGK. Chia các lớp thành 2 nhóm. Nhóm 1 hát, nhóm 2 vận động và ngược lại.

VD: Bài hát *Đời sống không già vì có chúng em*



4 Hát kết hợp vận động theo một bài hát đã học

1 Học hát  
Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Con đường nằm dưới hàng cây ... Đắt em đi  
giữa hai hè phố vui ... 1 2 3 4

2 Hát theo các hình thức

Nội tiếp:  
Nhóm 1: Con đường ... gần tan.  
Nhóm 2: Em qua ... bước chân học trò.  
Hoà giọng: Con đường học trò ... tuổi hồng.

3 Hát kết hợp vận động cơ thể theo nhịp điệu

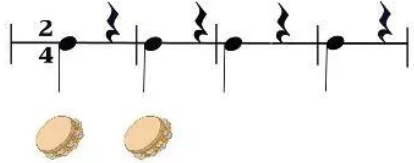

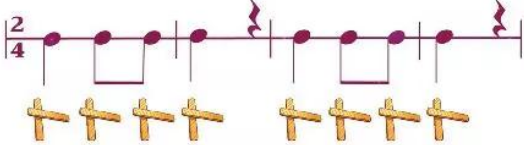
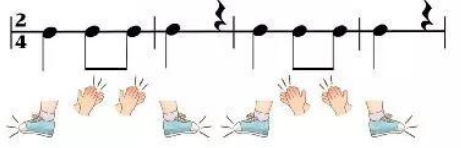
Ảm hình 1	Ảm hình 2
Con đường nằm dưới hàng cây ... bước chân học trò	Con đường học trò ... tuổi hồng

CÁC BƯỚC THỰC HIỆN	
Bước 1: Luyện vỗ đệm tiết tấu.	
Bước 2: Luyện các động tác vỗ tay, giậm chân, vỗ vai.	

<p>Bước 3: Ghép tiết tấu với các động tác cơ thể.</p>	
<p>Bước 4: Ghép cùng với nhạc cả bài hát.</p>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> <p style="text-align: center;"><b>Âm hình 1</b></p> <p style="text-align: center;"><i>Vì có chúng em nên đời sống ... luôn nở hoa.</i></p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> <p style="text-align: center;"><b>Âm hình 2</b></p> <p style="text-align: center;"><i>Bàn chân em đến ... lo âu dài.</i></p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;"><b>Âm hình 3</b></p> <p style="text-align: center;"><i>Vì có chúng em nên mùa xuân ... ngàn sau.</i></p> </div>

– Hát kết hợp gõ đệm bằng nhạc cụ tiết tấu ở bài hát *Những ước mơ, Mùa rơi*.

VD: Bài hát *Những ước mơ*: Chia lớp thành 4 nhóm, phân công từng nhóm thực hiện hát và thực hiện hình tiết tấu riêng của mỗi nhạc cụ (có thể thay thế bằng các nhạc cụ khác do HS tự làm).

Nhóm 1: Hát	<i>Xanh ơi xanh thắm, trái bóng xanh bay theo tháng năm. Nào ta nắm chặt tay cho tình thân ái cháy trong tim mình.</i>
Nhóm 2: Tambourine luyện tập tiết tấu	
Nhóm 3: Kèn tam giác luyện tập tiết tấu	
Nhóm 4: Thanh phách luyện tập tiết tấu	
Luyện tập vận động cơ thể theo ý thích của HS	

Các nhóm ghép các hình tiết tấu đã luyện tập hoà cùng với nhạc.

## HÁT KẾT HỢP NHẠC CỤ TIẾT TẤU



– Hát kết hợp động tác phụ họa bài hát *Thầy cô là tất cả, Chỉ có một trên đời, Bác Hồ – Người cho em tất cả.*

VD: Bài hát *Chỉ có một trên đời*: Hướng dẫn các động tác vận động, múa đơn giản phù hợp với nội dung, lời ca của bài hát *Chỉ có một trên đời*.

+ Động tác 1: *Trên trời cao có muôn ngàn ánh sao.* → Đưa tay lên cao mắt nhìn theo tay.

+ Động tác 2: *Trên đồng xanh có muôn ngàn cây lúa.* → Hai tay mở ra hướng xuống, mắt nhìn theo tay.

+ Động tác 3: *Con chim rừng có muôn ngàn tiếng ca. Cây trong vườn có muôn ngàn lá hoa A á à...* → Cầm tay nhau đưa người sang trái, phải.





+ Động tác 4: *Riêng mặt trời chỉ có một mà thôi. Và mẹ em chỉ có một trên đời.* → Tay trái đặt vào vai phải, tay phải đặt vào vai trái, đứng đưa theo nhạc.

*Yêu cầu mở*: Tùy vào thời lượng cũng như năng lực của đối tượng HS của từng lớp, GV khuyến khích HS hoạt động nhóm, tự sáng tạo dàn dựng các biểu diễn bằng các hình thức hát, gõ đệm, vận động cơ thể, động tác phụ họa đã học theo ý thích. Có thể trong một bài hát chia nhóm vận dụng tất cả các hình thức trên.

Ví dụ: Bài hát *Những ước mơ*: Tổ chức thực hiện trên sĩ số 40 HS

<p>Nhóm 1: Hát giai điệu kết hợp vỗ tay – 10 HS</p>	
<p>Nhóm 2: Vận động cơ thể theo nhịp điệu – 10 HS</p>	

Nhóm 3: Động tác phụ hoạ – 15 HS	
Nhóm 4: Nhạc cụ tiết tấu gỗ đệm – 5 HS	

### 3.2.2. Mạch nội dung Nghe nhạc

Tổ chức nghe tác phẩm:

VD: Bài hát *Auld Lang Syne*

- Hướng dẫn HS cách nghe nhạc: Thả lỏng cơ thể, thư giãn, lắng nghe để cảm nhận những giai điệu đẹp của tác phẩm. (thường cho nghe khoảng 2 lần)
- Nhận xét, tìm hiểu một số thông tin về tác phẩm: Giữa các lần nghe, GV Khuyến khích HS thể hiện cảm xúc qua nét mặt, điệu bộ hoặc vận động nhẹ nhàng... Tùy theo mặt bằng của HS, GV đặt các câu hỏi để giúp HS: nhớ tên tác phẩm, tên tác giả (xuất xứ), định hướng cảm xúc/ kiểm tra mức độ tập trung và khả năng cảm nhận của HS, khơi gợi và phát huy khả năng tưởng tượng/ óc sáng tạo của HS sau khi nghe nhạc.
- Tổ chức vận động theo nhạc: hoạt động cảm thụ
- + Bước 1: Luyện tập các động tác theo hướng dẫn của GV hoặc các nhóm tự luyện tập qua video.
- + Bước 2: Nghe, cảm thụ âm nhạc và vận động theo giai điệu tiết tấu bài hát từ các động tác đã luyện tập.

Lưu ý: Hoạt động này thực hiện tại chỗ ngồi hoặc lớp học kê bàn ghế hình chữ U để HS vận động ở giữa lớp,... Tùy từng không gian GV tổ chức vận động cho phù hợp.

### 3.2.3. Mạch nội dung Đọc nhạc

VD: Bài đọc nhạc số 5

- Đọc nhạc:

- + Khai thác bài (trả lời các câu hỏi Lí thuyết âm nhạc: nhịp, cao độ trường độ, kí hiệu âm nhạc).
- + Luyện đọc gam.
- + Luyện tập tiết tấu kết hợp quãng: (theo sơ đồ dưới đây)
  - Bước 1: Đọc tên hình nốt nhạc, tay vỗ vào phách.
  - Bước 2: Ghép cao độ đọc nhạc và vỗ tay vào phách.
  - Bước 3: Luyện cao độ từ nốt son đen của ô nhịp thứ 2 đến hết bài (luyện 3, 4 lần).



Đen đen đen trắng đen đen đen trắng  
x x x xx x x x xxx

- Đọc nhạc kết hợp các hoạt động:
- + Tổ chức gõ bằng nhạc cụ theo phách (chú ý gõ nhẹ nhàng, uyển chuyển đúng tính chất nhịp  $\frac{3}{4}$  nhấn vào phách thứ nhất 2 phách sau mạnh vừa).
- + Đọc nhạc kết hợp đánh nhịp  $\frac{3}{4}$ . (đánh nhịp theo sơ đồ nhịp  $\frac{3}{4}$  trên học liệu điện tử)



**Bài đọc nhạc số 5**  
Vừa phải - Nhịp nhàng  
Nhạc: Mãi Lân - Thanh Vân

### 3.2.4. Mạch nội dung Lí thuyết âm nhạc

VD: Chủ đề 7

- GV hướng dẫn HS khai thác nội dung Lí thuyết âm nhạc từ nội dung Hát: bài hát *Hãy để mặt trời luôn chiếu sáng* đã được học (có sử dụng dấu thăng, giáng, bình). Hướng HS nhận biết các dấu hoá đã được xuất hiện trong bài hát để kết nối, khám phá về khái niệm, ý nghĩa của dấu hoá trong phần Lí thuyết âm nhạc.
- GV cho HS xem video có các hiệu ứng minh hoạ âm thanh của các nốt nhạc khi có dấu hoá để HS cảm nhận và đưa ra các câu hỏi để HS nhận xét, rút ra khái niệm.

**Dấu hòa**  
**thanh**

**Dấu bình**

CHUỖ & VỊ TRÍ CHIA CAO ĐỘ 2 NHỊ THANG

**Dấu hòa**  
**bất thường**

- GV là người tổng hợp các ý kiến, nhận xét, bổ sung, chốt lại kiến thức.
- Vận dụng kiến thức Lí thuyết âm nhạc về dấu hoá đã học vào thực hành ở Bài đọc nhạc số 5 (có xuất hiện dấu hoá bất thường).

### 3.2.5. Mạch nội dung Thường thức âm nhạc

- GV giao nhiệm vụ cho các nhóm/cá nhân HS chuẩn bị các nội dung sẽ được học bằng SGK hoặc các nguồn khai thác thông tin khác nhau (mạng internet, sách, báo,...).
  - Tổ chức các nhóm/cá nhân HS thuyết trình, trao đổi thông tin.
- VD: Chủ đề 5: Tìm hiểu nhạc cụ kèn và sáo trúc

**THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC**

**Giới thiệu kèn và sáo trúc**

1. Nghe âm thanh của kèn và sáo trúc

2. Tìm hiểu nhạc cụ kèn

Kèn là loại nhạc cụ hơi có từ lâu đời ở Việt Nam. Kèn có nhiều loại và tên gọi khác nhau như: kèn, đình năm, ma nhí...  
Kèn gồm nhiều ống có lõi làm được ghép với nhau qua một bầu công hưởng. Khi thổi, hơi đi qua lưỡi làm sẽ tạo ra âm thanh.  
Kèn là nhạc cụ có thể độc tấu, hoà tấu hay đệm cho hát hoặc múa. Kèn thường được sử dụng trong sinh hoạt cộng đồng của người Mông, người Thái...

3. Tìm hiểu nhạc cụ sáo trúc

Sáo trúc là nhạc cụ dùng hơi có từ lâu đời, rất phổ biến trong đời sống hàng ngày. Hình ảnh sáo trúc luôn gắn liền với khung cảnh làng quê thanh bình của Việt Nam.  
Sáo trúc có 2 loại: sáo dọc và sáo ngang, được làm bằng ống trúc hoặc ống nứa. Riêng sáo ngang, một đầu được bịt kín bằng máu gà lỗ thổi. Với cấu tạo gồm 1 lỗ thổi và nhiều lỗ bấm, sáo có âm thanh trong trẻo, tươi sáng, diễn tả được nhiều tính chất âm nhạc khác nhau. Sáo có thể biểu diễn độc tấu hay hoà tấu, đệm hát, ngâm thơ...

Hãy nêu đặc điểm chung nhất của hai nhạc cụ kèn và sáo trúc.  
- Sưu tầm 1, 2 bản độc tấu, hoà tấu kèn hoặc sáo trúc (gửi kèm vào tiết Văn dụng - Sáng tạo).

- Tổ chức giới thiệu, nghe, cảm nhận các tác phẩm, nhạc cụ,... trong nội dung bài học.
- GV tổng hợp thông tin, nhận xét, cùng HS chốt kiến thức nội dung cần ghi nhớ.

### 3.2.6. Mạch nội dung Nhạc cụ

– Sách bám sát, dựa theo thông tư 44/2020/TT-BGDĐT về danh mục thiết bị dạy học tối thiểu lớp 6 do Bộ Giáo dục và đào tạo ban hành:

+ Nhạc cụ tiết tấu

TT	Chủ đề dạy học	Tên thiết bị	Mục đích sử dụng	Mô tả chi tiết thiết bị	Đối tượng sử dụng		Đơn vị	Số lượng	Ghi chú
					GV	HS			
1		Thanh phách	HS thực hành	Cặp thanh phách theo mẫu của nhạc cụ dân tộc hiện hành.	x	x	Cặp	20 cặp/trường	Dùng cho lớp 6, 7, 8, 9
2		Trống nhỏ	HS thực hành	Gồm trống và dùi gỗ. Trống có đường kính 180mm, chiều cao 50mm.	x	x	Bộ	05 bộ/trường	
3		Tam giác chuông (Triangle)	HS thực hành	Gồm triangle và thanh gỗ theo mẫu của nhạc cụ thông dụng. Chiều dài mỗi cạnh tam giác là 180mm.	x	x	Bộ	05 bộ/trường	
4		Trống lục lạc (Tambourine)	HS thực hành	Theo mẫu của nhạc cụ thông dụng. Đường kính 260mm.	x	x	Cái	05 cái/trường	

+ Nhạc cụ giai điệu – hoà âm

TT	Chủ đề dạy học	Tên thiết bị	Mục đích sử dụng	Mô tả chi tiết thiết bị	Đối tượng sử dụng	Đơn vị	Số lượng	Ghi chú
1		Đàn phím điện tử (Key board)	Giáo viên thực hành, làm mẫu, giảng dạy	Loại đàn thông dụng; có tối thiểu 61 phím cơ chuẩn; có tối thiểu 100 âm sắc và tối thiểu 100 tiết điệu. Đàn có bộ nhớ để thu, ghi; có đường kết nối với các thiết bị di động (smartphone, tablet,...)	x		Bộ	01 bộ/trường



TT	Chủ đề dạy học	Tên thiết bị	Mục đích sử dụng	Mô tả chi tiết thiết bị	Đối tượng sử dụng	Đơn vị	Số lượng	Ghi chú
2		Kèn phím	HS thực hành	Nhạc cụ được chơi bằng cách kết hợp giữa thổi và bấm phím, có 32 phím. (Nhạc cụ này có nhiều tên gọi như: melodica, pianica, melodeon, blow-organ, key harmonica, free-reed clarinet, melodyhom,...)	x	x	Cái	05 cái/trường
3		Sáo (recorder)	HS thực hành	Loại sáo dọc (soprano recorder), làm bằng nhựa, dài 330mm, phía trước có 7 lỗ bấm, phía sau có 1 lỗ bấm, dùng hệ thống bấm Baroque.	x	x	Cái	20 cái/trường

Tuy nhiên sách viết theo hướng mở, các trường có thể lựa chọn một trong 2 nhạc cụ giai điệu trong SGK hoặc GV chủ động đề xuất với Lãnh đạo nhà trường và các cấp quản lý dạy nhạc cụ giai điệu phù hợp với khả năng của GV, phù hợp với tình hình cơ sở vật chất của địa phương để giảng dạy (lưu ý: nội dung kiến thức không nên vượt quá yêu cầu trong Chương trình Âm nhạc ban hành năm 2018).

– Hướng dẫn dạy – học nhạc cụ:

+ Đối với những trường chọn lựa nhạc cụ giai điệu trong SGK:

- GV hướng dẫn HS quan sát hình ảnh, sơ đồ minh họa các thế bấm, vị trí nốt trên nhạc cụ thể hiện trên SGK.
- Tổ chức các nhóm luyện tập.
- Tổ chức các nhóm trình bày phần luyện tập.
- Tổ chức biểu diễn, khuyến khích những HS có năng khiếu, đã biết các nhạc cụ được học ở ngoài nhà trường biểu diễn cho các bạn nghe để lan tỏa thêm các HS khác yêu thích học nhạc cụ.
- Tổ chức các hoạt động chơi trò chơi âm nhạc gắn với nội dung học nhạc cụ.

